

KÖZÖSSÉGI SZEREPEK

SZKB_103_04

A modul szerzője: Iván Márta

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI
ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIÁK

3. ÉVFOLYAM

MODULVÁZLAT

Tevékenységek – időmegjelöléssel		A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I. RÁHANGOLÁS, A FELDOLGOZÁS ELŐKÉSZÍTÉSE					
I/a Bújjunk állatbőrbe!					
A	Minden gyerek olyan állatnevet választ magának, amelyik különleges, és szívesen megismertetné vele a többieket is. Ezután csoportalakítás következik különböző szempontok alapján: lábak száma, táplálkozás, élőhely stb. 10 perc	Emlékezet Gyors helyzetfelismerés	Egész osztály együtt – játék		P1 (Mondatok a csoport- alakítási játékhoz)
B	A tanító állatképeket helyez gyerekek elé, a földre úgy, hogy mindegyik látható legyen, ha körbeállják. A tanulók szimpátia alapján kiválasztanak egyet-egyét az állatképek közül; választásukat egy-egy mondattal meg is indokolják. 10 perc	Döntés képesség Pontos fogalmazás	Egész osztály együtt – beszélgetőkör		
C	Minden gyerek olyan állatnevet választ magának, amelyik sokat tud, és szívesen megismertetné a többiekkel is. Ezután egy kérdéssort kapnak, melynek alapján az osztályban körbejárva információkat gyűjtenek. 10 perc	Ismeretszerzés kérdések segítségével	Kooperatív tanulás – „Találd meg azt, aki...”	D1 („Találd meg azt, aki...”)	

Tevékenységek – időmegjelöléssel		A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I/b Képek összeállítása, felragasztása					
A	Minden csoport kap egy csoportban élő állatot (szurikáták, vadludak, elefántok, majmok, hangyák, méhek stb.) ábrázoló nagyobb méretű (legalább A/4-es) feldarabolt képet és a feladat leírását tartalmazó utasítást. A feladat a kép összeállítása. (A képeket előzőleg feldaraboljuk 8, 12 vagy 16 darabra.) 7 perc	Figyelem	Kooperatív tanulás – kerekasztal	D2 (Feldarabolt képek)	
II. AZ ÚJ TARTALOM FELDOLGOZÁSA					
II/a Beszámoló a megelőző tapasztalatként kiadott gyűjtőmunkáról					
A	Akik az előzetes gyűjtőmunka során azonos állattal foglalkoztak, azok alkotnak egy-egy csoportot (ezt akár előre, a gyűjtőmunka 1 hete alatt is megbeszélhetik, de akár a helyszínen is eldőlhet). A gyerekek beszámolnak egymásnak a gyűjtőmunkával szerzett ismereteikről, majd összegzésül plakátot készítenek a kapott feladtleírás alapján. Az elkészült munkákat képtárlátogatással mutatják be a csoportok társaiknak. 25 perc	Gyűjtőmunkával szerzett információk megosztása Összefüggések felismerése	Kooperatív tanulás – szóforgó, plakátkészítés, képtárlátogatás	D3 (Feladat a plakátkészítéshez) Csomagolópapír, filctollak	

Tevékenységek – időmegjelöléssel		A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
A♣	<p>Akik az előzetes gyűjtőmunka során azonos állattal foglalkoztak, azok alkotnak egy-egy csoportot (ezt akár előre, a gyűjtőmunka 1 hete alatt is megbeszélhetik, de akár a helyszínen is eldőlhet). A gyerekek beszámolnak egymásnak a gyűjtőmunkával szerzett ismereteikről, majd a kapott feladatleírás szerint felkészülnek egy jelenetre. A csoportok bemutatják a jelenetet.</p> <p style="text-align: right;">25 perc</p>	<p>Gyűjtőmunkával szerzett információk megosztása Összefüggések felismerése Önkifejezés</p>	<p>Kooperatív tanulás – szóforgó</p> <p>Csoportmunka – dráma</p> <p>Egész osztály együtt – bemutatás</p>	D4 (Feladatleírás a jelenethez)	
B	<p>A gyerekek csoportban élő állatokról szóló szövegeket dolgoznak fel csoportmunkában. Az ismereteket füllentőssel ellenőrzik.</p> <p style="text-align: right;">35 perc</p>	<p>Értő olvasás Lényegkiemelés Emlékezet Információ-megosztás</p>	<p>Kooperatív tanulás – szakértői mozaik, füllentős</p>	D5 (Szövegek a szakértői mozaikhoz) A, B, C, D jelű kártyák	P2 (A szakértői mozaik lépései)
II/b Vannak-e hasonló szerepek az emberi közösségekben?					
A	<p>A gyerekek választ keresnek arra a kérdésre, hogy az emberek között milyen szerepeket figyeltek meg. Ezután párok alakulnak. A párok különböző jelzéseket vizsgálnak meg. A gyerekek húznak vagy választanak egyet a kártyák közül. Kitalálnak egy lehetséges választ a kártyán szereplő jelzésre, és azt is kigondolják, ki adja ezt a választ. Majd felkészülés után eljátszanak egy ezzel kapcsolatos jelenetet a többieknek. Az osztály kitalálja, kik a jelenet szereplői!</p> <p style="text-align: right;">15 perc</p>	<p>Kifejezőkészség Emlékezet Személyes ismeret megosztása</p>	<p>Egész osztály együtt – ötletroham Kooperatív tanulás – „Gondolkozz! Beszéld meg párban!” Páros munka – dráma Frontális osztálymunka – bemutatás</p>	D6 (Szókérdések) Üres szókérdések	P3 (Feladatleírás, utasítás, időterv)

Tevékenységek – időmegjelöléssel		A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
B	A csoportok az emberi közösségekben létező tipikus szerepeket gyűjtene (szülő, gyerek, testvér, tanító, szomszéd stb.), jelenetet alkotnak, majd bemutatják. A csoportok a feladatot borítékban kapják meg a pedagógustól. 15 perc	Mindennapi élethelyzetek megjelenítése Kreativitás	Kooperatív tanulás – kerekasztal Csoportmunka – dráma		P4 (Feladatlírás a jelenethez)
C	A csoportok az emberi közösségekben létező, általuk már ismert szerepeket gyűjtene (pl. aki mindig ad – az önzetlen; aki mindig elvesz – az önző; aki vezet, és hallgatnak rá; aki útmutatásra vár; a segítőkész, aki felvidít), jelenetet alkotnak, majd bemutatják. A csoportok a feladatot borítékban kapják meg a pedagógustól. 15 perc	Mindennapi élethelyzetek megjelenítése Kreativitás	Kooperatív tanulás – kerekasztal Csoportmunka – dráma		P5 (Feladatlírás a jelenethez)
II/c A mi jelzéseink					
A	A gyerekek összegyűjtik a tanulás közben, iskolai és iskolán kívüli szabadidőben alkalmazott közös jelzéseket (pl. csendjel, a sorakozás jelzése, jelentkezés, a dicséret és elmarasztalás gyakori jelei). Először csoporton belül gyűjtene, aztán a szövívők a táblára írják a jelzéseket. 10 perc	Mindennapi élethelyzetek elbeszélése Verbális emlékezet	Kooperatív tanulás – szóforgó, többen a táblánál		

Tevékenységek – időmegjelöléssel		A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
III. AZ ÚJ TARTALOM ÖSSZEFOGLALÁSA, ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS					
III/a A kialakult listák értékelése					
A	Az osztály összehasonlítja, kiegészíti az előző feladat megoldása során kialakult listákat. 10 perc	Véleményalkotás Belátás Érvelés	Egész osztály együtt – megbeszélés		
B	A gyerekek kiválasztják a legfontosabbnak tartott jelzéseket. 10 perc	Döntésképesség Véleményalkotás	Kooperatív tanulás – „Költs el egy húszast!”		
III/b Értékelés					
A	A tanulók az alábbi szempontok alapján értékelik írásban saját munkájukat: „Mivel járultam hozzá a munka sikeréhez? Tehettem volna másként is?” Aki szeretné, megoszthatja gondolatait az osztállyal. 5 perc	Reális önértékelés	Önálló munka	Írólap, füzet	
A	A csoportok az alábbi szempont alapján értékelik munkájukat: „Hogyan sikerült megosztanunk a munkát, beosztanunk az időt, együttműködnünk?” A csoportok egy-egy mondattal összefoglalják az osztály számára a szóforgó közben elhangzottakat. 8 perc	Véleményalkotás Tapintatos megfogalmazás Tolerancia	Kooperatív tanulás – szóforgó		

MELLÉKLETEK

P1 MONDATOK A CSOPORTALAKÍTÁSI JÁTÉKHOZ

Alkossanak egy-egy csoportot a szárazföldön, vízben élők!

Alkossanak egy-egy csoportot a lábatlanok, a két-, négy-, hat-, nyolc- és többlábúak!

Alkossanak egy-egy csoportot a nappali és az éjszakai állatok!

Alkossanak egy-egy csoportot a növényevők, a ragadozók, a mindenevők, a dögevők!

P2 A SZAKÉRTŐI MOZAIK LÉPÉSEI

A táblán jól látható módon rögzíti a tanító a következőket:

1. Olvassátok el!	3–5 perc
2. Lényegkiemelés szakértői csoportban.	10 perc
3. Tanítás a saját csoportodban.	$4 \times 2 = 8$ perc
4. Két igaz és egy hamis állítás megfogalmazása a megismert állatokról.	5 perc

P3 FELADATLEÍRÁS, UTASÍTÁS, IDŐTERV

A tanító minden pár vagy csoport részére borítékot állít össze, melyben a D6 melléklet szókártyái, üres kártyák és a feladatleírás található.

Feladat

1. Tegyétek a szókártyákat asz asztalra lefordítva!	1 perc
2. Felváltva húzzatok egyet, majd mondjátok meg, milyen szerepben származhat a kártyán szereplő jelzés!	5 perc

Időkitöltő: Készítsetek további kártyákat hasonló jelzésekkel!

P4 FELADATLEÍRÁS A JELENETHEZ

Beszélgétek meg, milyen jellemző szerepeket ismertetek már fel!

Lehet valaki szülő, gyerek, szomszéd, tanító... Próbáljátok még folytatni a felsorolást!

Válasszátok ki az egyiket, és mutassátok be jelenettel a többieknek úgy, hogy a többiek ráismerhessenek a szereplőkre!

P5 FELADATLEÍRÁS A JELENETHEZ

Beszélgétek meg, milyen jellemző viselkedési formákat figyeltetek már meg: pl. van, aki mindig ad (az önzetlen), aki mindig elvesz (az önző), aki vezet, és hallgatnak rá, aki útmutatásra vár, a segítőkész, aki felvidít...

Próbáljátok még folytatni a felsorolást!

Válasszátok ki az egyiket, és mutassátok be jelenettel úgy, hogy a többiek ráismerhessenek!